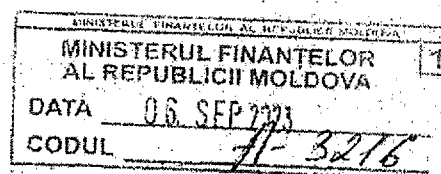

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

nr. 04/7946 din 06.09.2023
la nr. 18-69-8609 din 14.08.2023

Ministerul Finanțelor
Cancelaria de Stat

Urmare recepționării și examinării *proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind efectuarea decontărilor în numerar (număr unic 695/MF/2023)*, comunicăm faptul că, reieșind din obiectul de reglementare și scopul proiectului de act normativ transmis spre avizare, precum și din subiecții vizați de prevederile acestuia, Ministerul Justiției a asigurat consultarea opiniei organelor profesionale a tuturor profesiilor juridice cu ocazia întocmirii avizului ministerului la proiectul dat, incluzând acele considerente expuse de către reprezentanții profesiilor juridice la care ministerul subscrie în cadrul avizului. Așadar, prezentul document reprezintă o viziune consolidată asupra proiectului transmis spre avizare, care include în sine atât punctul de vedere instituțional al ministerului, cât și viziunile organelor de autoadministrare a profesiilor juridice.

Potrivit notei informative, proiectul instituie un cadrul normativ care să reglementeze normele de efectuare a tranzacțiilor în numerar și să ofere posibilitatea de a pune în aplicare măsuri efective și proporționale în vederea diminuării riscurilor de comitere a încălcărilor cu utilizarea numerarului.

1. Sub aspect conceptual, pentru fundamentarea reglementărilor propuse în proiect, este necesară elaborarea analizei impactului de reglementare cu descrierea detaliată a dificultăților sesizate și soluțiile identificate pentru depășirea acestora prin intermediul proiectului de lege elaborat.

În acest sens, având în vedere pct. 3 sbp. 1) din *Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative*, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 23/2019*, analiza impactului de reglementare va permite identificarea problemelor apărute, stabilirea obiectivelor, determinarea opțiunilor de soluționare a problemei ori de atingere a obiectivului și estimare a impactului, efectelor sau consecințelor opțiunilor respective, cu scopul de a fundamenta și argumenta necesitatea unei reglementări la efectuarea decontărilor în numerar pe teritoriul Republicii Moldova.

Adițional, considerăm necesară o argumentare complexă în nota informativă care va permite o înțelegere mai clară din punct de vedere cantitativ și calitativ a necesității elaborării unui asemenea proiect, or, potrivit art. 71 alin. (4) din *Legea*

nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se va ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau emis actul normativ.

În acest context, comunicăm că în conformitate cu anexa nr. 1 din *Legea nr. 100/2017*, compartimentul nr. 2 „Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite” trebuie să conțină informația privind finalitățile urmărite prin adoptarea actului normativ, precum și rezultatele scontate după adoptarea și implementarea acestuia, să descrie viziunea clară privind efectele actului normativ după implementarea prevederilor acestuia. Adicional, se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ.

2. La art. 3 alin. (2), propunem substituirea cuvintelor „conform normelor stabilite” cu cuvintele „conform actelor normative aprobate”, conform uzanțelor de tehnică legislativă.

3. Atenționăm că, titlul art. 5 este în disonanță cu conținutul acestuia și induce în acest sens percepții eronate, nereflectând în totalitate esența prevederilor din articolul respectiv. În acest sens, se va reține cerința cu referire la titlul unui articol dintr-un act normativ, prevăzută de art. 51 alin. (2) din *Legea nr. 100/2017* care stabilește că „(2) Denumirea articolului cuprinde cuvântul „articolul” și numărul de ordine al acestuia, precum și exprimă succint obiectul de reglementare, fără a avea o semnificație proprie în conținutul articolului.”, și se va recurge la o redenumire corespunzătoare a art. 5 din proiect.

La fel, comunicăm că acest articol instituie obligația de a stabili minimul necesar de numerar pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare cu depunerea excedentului rămas într-un cont de plăți deschis la prestatorii de servicii de plată. La modul practic, acesta ar presupune că persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției urmează să se adreseze la fiecare 3 zile lucrătoare la prestatorii de servicii de plată pentru eliberarea numerarului necesar/depunerea excedentului de numerar, ceea ce va genera cheltuieli nejustificate de timp și resurse în detrimentul acordării asistenței juridice a cetățeanului, ceea ce într-un final ar putea avea și un efect colateral, care se va manifesta în scumpirea serviciilor prestate de acești profesioniști.

Mai mult ca atât, prevederea dată este una ambiguă și interpretabilă, or, mărimea minimului necesar de numerar pentru fiecare persoană fizică care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției/sănătății, poate fi diferită și imprezvizibilă pentru fiecare zi în parte, în funcție de numărul de acte îndeplinite, categoria solicitanților, specificul economic, perioada anului, numărul de clienți și, respectiv, onorarii achitate, iar stabilirea acesteia este subiectivă și relativă. Aspectul dat îndeosebi prezintă importanță în contextul în care la art. 9 alin. (5) din proiect sunt prevăzute sancțiuni pentru nerespectarea prevederii date sub formă de amendă de la 500 lei până la 5 000 lei. În lipsa unor criterii clare privind determinarea minimului de numerar și a marjei largi de stabilire a amenzii, se acordă o discreție excesivă Serviciului Fiscal de Stat în aplicarea sancțiunilor în

condițiile în care nu sunt clare condițiile de individualizare a răspunderii juridice în temeiul acestei legi.

Totodată, prevederile art. 5 sunt lacunare în privința modului stabilirii necesarului (sub forma unui act aprobat de conducătorul entității) și a termenului pentru a depune în cont numerarul ce depășește necesarul minim stabilit. Astfel, spre exemplu în cazul în care în a treia zi numerarul depășește necesarul stabilit anterior, dar pentru următoarele 3 zile surplusul va fi necesar și inclus în limita minimă următoare, nu se consideră judicioasă depunerea acestui surplus în cont pentru a-l extrage imediat pentru perioada următoare. Mai mult, prevederile art. 5 nu sunt corelate cu prevederile de la art. 7 ce permit achitări în numerar nelimitat pentru anumite situații. Astfel, numerarul ce depășește necesarul stabilit pentru 3 zile lucrătoare **nu** va fi necesar de depus în cont în situația în care respectivul urmează a fi utilizat în scopurile indicate la art. 7 alin. (1).

4. Cu referire la art. 6, considerăm oportună completarea notei informative cu argumente pertinente care ar permite înțelegerea necesității de a permite anumitor subiecți ai proiectului de lege plăți, implicit încasări contragenților acestora, în numerar în mărime de 100 mii de lei **lunar**, iar în cazul altor categorii de subiecți ai legii – 100 mii de lei **anual**. Remarcăm faptul că neînțelegeri cu referire la acest aspect au fost invocate în opiniile mai multor organe de autoadministrare a profesiilor juridice, care, inclusiv, au calificat această normă ca având un caracter nejustificat și discriminatoriu motiv pentru care se consideră oportun ca acest moment să fie elucidat corespunzător în nota informativă, astfel încât să se asigure un spor de claritate pentru prevederile proiectului de lege.

Totodată, au fost sesizate și unele necorelări aparente între prevederile conținute în cuprinsul art. 6 din proiect. Astfel, atenționăm că conform art. 6 alin. (1) lit. a), subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. a) - f) din proiectul legii li se permite să plătească în numerar persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției/sănătății, iar ultimii, implicit, să încaseze în numerar, 100 mii lei cumulativ **lunar**. Pe de altă parte, dacă ar fi să reieșim din prevederea de la art. 6 alin. (2) din proiect, încasarea de către persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției/sănătății a unor plăți în numerar de la de la un beneficiar de servicii sau reprezentant al acestuia (care ar putea include și persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a) - f) din proiectul legii) nu poate depăși un plafon de 100 mii lei **anual**. În acest caz, se creează o ambiguitate de reglementare care va genera la rândul său premisele pentru aplicări neuniforme ale prevederilor legale în cauză și o viciere a scopului avut în vedere odată cu elaborarea acestui act normativ.

Așadar, considerăm că pe marginea reglementărilor date urmează a se reflecta suplimentar, iar în cazul în care autorul proiectului a avut în vedere situația când un subiect din această categorie (spre exemplu, un avocat) ar putea încasa în numerar onorarii de la clienți săi persoane juridice și persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător și de la persoane fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății (subiecți prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. a)-f)) în sumă de 100 mii lei **lunar**, iar în cazul clienților persoane fizice altele decât cele menționate anterior, doar 100 mii lei **anual**, atunci ipoteza dată

urmează a fi descrisă corespunzător în cuprinsul normei și la fel într-o manieră corespunzătoare – argumentată în cadrul notei informative la proiect. Or, aparent, această diferență de tratament nu are la bază criterii obiective, ci doar criterii bazate pe un anumit statut al persoanei, ceea ce în esență reprezintă o abordare subiectivă care nu poate fi pusă la baza unor soluții adoptate de legislativ.

În mod particular cu referire la plafoanele de 100 mii de lei anual s-a mai remarcat faptul că nu este clar în ce mod acestea au fost determinate de autorii proiectului ca fiind rezonabile. În acest context, s-a invocat situația unui avocat care prestează servicii de asistență juridică, inclusiv de reprezentare la faza de urmărire penală și în ședințele de judecată în cauzele penale, anual putând fi programate și până la 12 ședințe cu deplasare, ceea ce raportat la onorariile orare recomandate de Consiliul Uniunii Avocaților (a se vedea în acest sens informațiile accesibile pe link-ul: http://uam.md/media/files/files/h_19-02_27_05_2022_9860954.pdf) ar însemna o sumă de aproximativ 200 mii lei anual (170 euro x 5 x 12).

Tot în contextul acestor plafoane de 100 mii de lei anual care pot fi încasate de la un beneficiar al serviciilor, notarii au precizat că limita dată de încasare a numerarului pe parcursul unui an de la un singur solicitant al actelor notariale nu se justifică și implică ținerea unei evidențe suplimentare privind cuantumul total al plăților notariale achitate de către o persoană fizică pe parcursul unui an, pentru a monitoriza dacă s-a ajuns sau nu la limita de 100 mii de lei prevăzută de lege. S-a reiterat faptul că, notarii nu țin o evidență a actelor notariale îndeplinite după fiecare solicitant pentru a putea realiza o monitorizare pe anumite intervale de timp (anual), ci doar înregistrarea actelor și acțiunilor îndeplinite. Prin urmare, mecanismul propus de plafonare nu este potrivit specificului activității notariale și s-ar impune o revizuire a acestuia.

La alin. (2), considerăm oportună revizuirea acesteia, astfel încât să fie clarificat dacă art. 6 alin. (2) se referă doar la onorarii sau și la alte plăți percepute de către subiecții respectivi de la persoane. Cu titlu de exemplu în acest sens, reprezentanții notarilor au remarcat faptul că pe lângă plata notarială, pentru actul sau acțiunea îndeplinită, notarul mai încasează taxa de stat și, după caz, plata pentru îndeplinirea actelor notariale (cheltuieli pentru accesarea registrelor de publicitate, expedierea notificărilor și interpelărilor etc.). Încasările în numerar efectuate de către notar nu înglobează doar încasarea plății notariale, care reprezintă remunerarea muncii notarului pentru asistența notarială acordată, ci și alte plăți pe care notarul este obligat să le verse în termenii prevăzuți de lege în bugetul de stat, și care în majoritatea cazurilor depășesc mărimea plății notariale. În aceste condiții atingerea plafonului limitativ privind încasarea numerarului va fi accelerată din contul încasării taxei de stat.

La fel, cu referire la art. 6 alin. (3), considerăm oportună reformularea acesteia, astfel încât limitarea „achitării” sau plății în numerar să se raporteze nu la „valoarea de procurare”, ci la mărimea plății nemijlocite, or, conform art. 2 alin. (2), prin plată, în sensul proiectului legii date, se înțelege orice „ieșire” de „mijloace bănești”. În acest mod, dacă valoarea contractului constituie 500 mii de lei și reprezintă din punct de vedere juridic un contract de schimb cu plata unei

sulte de 100 mii de lei, atunci, conform conceptului proiectului, astfel de tranzacție cu plata mijloacelor financiare în numerar trebuie permisă. În caz contrar, dacă limitarea se raportează la „valoarea de procurare”, atunci plata în numerar nu va putea fi realizată în mod legal.

Adițional, la alin. (3), pentru implementarea prevederii date este necesar a se menționa unele aspecte practice, or, majoritatea tranzacțiilor imobiliare depășesc valoarea de 300 mii lei. Instituțiile bancare nu autorizează efectuarea transferurilor fără a prezenta un contract care l-ar justifica, iar nemijlocit notarii ar evita autentificarea unui contract de înstrăinare în lipsa probelor privind achitarea prețului prin virament (la achitarea prin numerar, părțile prezintă înscrisuri confirmative privind transmiterea prețului în numerar sau se achită în fața notarului), ceea ce va crea un cerc vicios și impedimente cetățenilor la procurarea de mijloace de transport și imobile. Astfel, pentru a evita îndeplinirea unor formalități excesive există probabilitatea că cetățenii vor evita să declare prețul real de vânzare, în mod intenționat sub limita de 300 mii lei, condiții în care scopul urmărit privind combaterea evaziunii fiscale va fi greu de realizat.

În altă ordine de idei, considerăm necesară completarea acestui alineat prin introducerea metodei de verificare și pentru persoanele fizice, astfel pentru bunurile imobile vor fi responsabili notarii în procesul de autentificare a contractelor de vânzare-cumpărare și pentru mijloacele de transport, Agenția Servicii Publice, în procesul înregistrării transferului dreptului de proprietate.

În acest context, propunem următoarea redacție: „Notarii, în procesul autentificării contractelor de vânzare-cumpărare pentru bunurile imobilele ce depășesc suma de 300 000 lei, au obligația de a se asigura că plata a fost efectuată prin virament, în caz contrar nu va autentifica contractul. Agenția de Servicii Publice, în procesul înscrierii transferului dreptului de proprietate asupra mijloacelor de transport ce depășesc suma de 300 000 lei, au obligația de a se asigura că plata a fost efectuată prin virament, în caz contrar nu va înregistra în Registrul de stat dreptul de proprietate.”

5. La art. 7 alin. (1) lit. b), relevăm că nu este clar de ce se permite efectuarea plăților („achitarea” conform noțiunii utilizate în textul proiectului) în numerar nelimitat doar pentru onorarea obligațiilor față de bănci, nu și față de alte societăți prestatori de servicii de plată (conform noțiunii utilizate la art. 11 din proiect), organizații de creditare nebanară, asociațiile de economii și împrumut.

La lit. d), considerăm că limitarea plăților în numerar pentru orice cauțiuni, garanții și alte plăți doar în cadrul cauzelor penale nu ține cont de faptul că plățile similare pot fi necesare și în cazul oricăror altor cauze examinate de instanțele de judecată (spre exemplu, plata cauțiunii în contextul solicitării suspendării executării unui act administrativ individual contestat, potrivit prevederilor art. 214 alin. (5) din Codul administrativ; cauțiunile prevăzute de Codul de procedură civilă, în contextul solicitării suspendării executării hotărârii atacate cu recurs (art. 435 alin. (2) din Cod) sau în cazul asigurării probelor până la intentarea acțiunii (art. 127² din Cod)), motiv pentru care propunem revizuirea corespunzătoare a propunerii.

Cu titlu general, vom remarca și un pericol global care ar putea fi generat de prevederile de la art. 7, ce a fost remarcat de reprezentanții executorilor judecătorești. Astfel, s-a menționat că excepțiile prevăzute la art. 7 ar putea avea ca efect eludarea urmării sumelor bănești în cadrul unor proceduri prevăzute de lege, or, plățile făcute în numerar nu pot fi urmărite nici de executorii judecătorești, nici de organul fiscal, nici de organul de urmărire penală (cu titlu exemplificativ, se poate de invocat aici o situație când s-ar putea încerca evitarea executării silite a unor creanțe de ordin prioritar celor enumerate în cadrul art. 7 (a se vedea în acest sens categoriile creanțelor prevăzute la art. 145 din *Codul de executare*) prin invocarea realizării unor plăți în numerar în contextul unor tranzacții ce ar cădea sub incidența art. 7 din proiect).

6. Art. 8 stabilește restricții privind modul de eliberare a numerarului spre decontare pentru cheltuieli operaționale și de gospodărie, și anume în termen de nu mai mult de 15 zile, cu restituirea numerarului neutilizat în casieria entității în termen de 5 zile lucrătoare după expirarea termenului pentru care a fost eliberat, cu prezentarea dărilor de seamă privind sumele utilizate.

Considerăm prevederea conținută la alin. (1) neclară, în acest sens este necesară clarificarea referirii la termenul de 15 zile. Reglementările date vor îngreuna semnificativ modul de organizare a persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției a cheltuielilor operaționale și de gospodărie (achiziționarea biroticii, tehnicii de calcul, consumabile) prin impunerea unor formalități nejustificate. În acest sens, este necesar a se puncta că, spre exemplu, notarii nu dețin o „casierie” în sensul clasic, fiind catalogați prin lege drept persoane în drept de a efectua încasări în numerar fără aparat de casă (obiecție valabilă și în alte cazuri similare). Cheltuielile operaționale și de gospodărire sunt efectuate de regulă de către notar, iar parcurgerea unor etape birocratice pentru a dispune de propriile resurse bănești la care are acces tot notarul (eliberarea de numerar, prezentarea dării de seamă pentru sumele utilizate, întocmirea documentelor primare) nu se justifică și vor genera doar îndeplinirea de înscrisuri suplimentare. În esență, se va limita posibilitatea notarului de a-și gestiona propriile resurse bănești pentru acoperirea cheltuielilor necesare desfășurării activității profesionale, dar și a celor personale, ceea ce va restricționa direct autonomia financiară a notarilor.

Adițional, se va revizui termenul de „cheltuieli operaționale și de gospodărire” în sensul uniformizării terminologiei.

7. Cu referire la art. 11, menționăm că aceste prevederi creează premisele pentru o favorizare a prestatorilor de servicii de plată, în contextul încasării comisioanelor pentru depunerea și retragerea numerarului de pe conturile bancare curente. Deși proiectul încearcă să realizeze o echilibrare a intereselor concurente prin stabilirea unui procent exact al comisionului bancar de 0,1% din suma tranzacțională, rezultă că acesta se va aplica doar asupra tranzacțiilor dintre persoanele fizice privind procurarea bunurilor imobile sau mijloace de transport. Or, proiectul de lege nu stabilește restricții privind mărimea comisionului bancar pentru celelalte cazuri de efectuare a plăților sau retragerilor/depunerilor de numerar, inclusiv de către persoanele fizice care practică activitate profesională în

sectorul justiției, cea ce înseamnă că mărimea acestora va depinde exclusiv de politica fiecărei bănci în parte. Prin urmare, aplicarea limitelor prevăzute în proiectul legii va genera costuri suplimentare pentru achitarea comisioanelor bancare pentru persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, cu precădere ținând cont de termenii mici stabiliți în vederea dispunerii de numerar potrivit art. 5. La rândul său, aceste costuri suplimentare suportate de către profesioniștii din sectorul justiției ar putea avea ca efect colateral și o sporire a costurilor suportate de către solicitanții serviciilor prestate de către acești subiecți, în contextul în care aceștia vor încerca să diminueze impactul prevederilor din proiect din contul clienților, ceea ce impune, în opinia ministerului, o analiză suplimentară minuțioasă cu referire la soluția cuprinsă în cadrul art. 11 din proiect. Or, reieșind din argumentele expuse în rândurile anterioare, suntem de opinia că în cadrul art. 11 ar trebui să fie incluse și tranzacțiile subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. f) din proiect (persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății), astfel încât cu referire la acestea să fie aplicabil plafonul maxim al comisionului perceput de prestatorii de servicii de plată stabilit prin norma respectivă (0,1% din sumă tranzacționată prin virament, inclusiv pentru extragerea de numerar).

În aceste condiții se creează premise pentru a considera că se pune în valoare interesul comunității prestatorilor de servicii de plată în detrimentul altor activități profesionale de interes public.

8. Din punct de vedere al tehnicii legislative, expunem următoarele:

La art. 5, 6 și 9 se vor exclude expresiile „din prezenta lege” și „din prezentul alineat”, pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, ce prevede că „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ”.

La art. 12 alin. (2) cuvintele „Odată cu intrarea în vigoare” se vor substitui cu cuvintele „La data intrării în vigoare” și se vor indica sursele de publicare a actelor normative ce se propun a fi modificate.

La art. 12 alin. (2) lit. b), în contextul abrogării art. 293 din *Codul contravențional*, este necesar a interveni cu modificări și la art. 402 alin. (1) în care se face referință la acest articol.

La art. 12 alin. (3) lit. b) nu este clar ce acte normative urmează a fi elaborate, în măsura în care în proiectul de lege nu este prevăzută competența Guvernului de a aproba acte normative necesare executării legii.

9. Adițional, remarcăm că, proiectul Legii privind efectuarea decontărilor în numerar reglementează, inclusiv, relațiile sociale din domeniul activității de întreprinzător, prin stabilirea drepturilor, obligațiilor, cerințelor și interdicțiilor pentru întreprinzători pe toată durata activității (de la inițierea pînă la lichidarea afacerii), precum și reglementează relațiilor dintre autoritățile administrației publice, alte autorități abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control și întreprinzători. Cu atît mai mult, proiectul conține reglementări cu impact asupra

bugetului public național, precum sunt cele de percepere a amenzilor, stabilire a comisioanelor și efectuare a diferitor operațiuni cu numerarul sau prin virament.

Astfel, argumentarea din nota informativă în partea ce ține de exceptarea proiectului de la efectuarea analizei impactului de reglementare, pe motiv că acest fapt ar fi conform art. 1 din *Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător* este inaplicabilă raporturilor ce se doresc a fi reglementate prin proiectul de lege, or, proiectul de lege nu reglementează doar relații sociale din domeniul financiar (bancar și nebancar).

Prin urmare, conform pct. 3 și pct. 11 din *Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative*, aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 23/2019*, proiectul legii cade sub incidența Metodologiei, urmând a fi elaborată Analiza impactului la proiect în vederea expertizării de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veron
Date: 2023.09.06 14:03:48 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

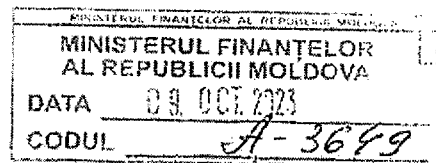
Ex.: Carolina Tataru-Bobușac, Ion Glavan
Email: carolina.tataru-bobusac@justice.gov.md
Tel.: 022-20-14-37

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

la nr. 04/2-8805 din 09.10.2023
nr. 14-03/155/1402 din 26.09.2023

Ministerul Finanțelor

Urmare examinării repetate a *proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind efectuarea decontărilor în numerar (număr unic 695/MF/2023)*, comunicăm următoarele.

Ministerul Justiției a examinat sinteza obiecțiilor și propunerilor prezentată de autorul proiectului ca urmare a avizării primare, și reiterează obiecțiile și propunerile, expuse mai jos, din avizul nr. 04/2-7946 din 06.09.2023, având în vedere că acestea nu au fost luate în considerare de autorii proiectului. Totodată, atenționăm despre faptul că obiecțiile și propunerile prezentate de Ministerul Justiției în avizul nr. 04/2-7946 din 06.09.2023 urmează a fi reproduse în tabel integral, fără excluderea unor aspecte ce prezintă relevanță, pentru înțelegerea deplină a ideii prezentate în avizul anterior.

1. Cu referire la art. 5, ce instituie obligația de a stabili necesarul minim de numerar în cadrul entităților, reiterăm poziția Ministerului Justiției expusă în aviz. Adițional, comunicăm că prevederea în cauză este una ambiguă și interpretabilă, reieșind din faptul că în cazul activității persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției se atestă și cazurile în care încasările sau lipsa acestora nu pot fi prevăzute de subiecții în cauză, or, încasarea onorariilor este una imprevizibilă pentru fiecare zi în parte, în funcție de mai multe situații obiective și/sau subiective. Prin urmare, această normă *per se* va genera o situație de incertitudine continuă în privința cuantumului necesar minim în numerar care uneori va fi depășit sau va fi sub limita prestabilită de acești subiecți.

În acest sens, considerăm că comentariul autorului proiectului în sinteza obiecțiilor și propunerilor precum că „fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect, în dependență de specificul său de activitate operațională și rulaje”, nu poate fi acceptat și nemijlocit aplicat în practică de către persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției, deoarece acesta poate fi diferit și imprevizibil pentru fiecare zi în parte în funcție de specificul economic, numărul de acte îndeplinite, perioada anului, numărul de clienți, onorarii achitate, iar stabilirea acesteia este subiectivă și relativă.

2. La art. 6, reiterăm necesitatea prezentării unei argumentări pertinente de către autorii proiectului ce ar permite înțelegerea raționamentului de a permite

anumitor subiecți ai proiectului de lege plăți, implicit încasări contragenților acestora, în numerar în mărime de 100 mii de lei **lunar**, iar în cazul altor categorii de subiecți ai legii – 100 mii lei **anual**. Relevăm faptul că, neînțelegeri cu referire la acest aspect au fost invocate în opiniile mai multor organe de autoadministrare a profesiilor juridice care, inclusiv, au calificat această normă ca având un caracter nejustificat și discriminatoriu motiv pentru care Ministerul Justiției solicită în mod repetat prezentarea argumentelor în nota informativă precum și în analiza impactului de reglementare care vor asigura un spor de claritate pentru prevederile proiectului de lege, or, aparent această diferență de tratament nu are la bază criterii obiective, ci doar criterii bazate pe un anumit statut al persoanei, ceea ce în esență reprezintă o abordare subiectivă care nu poate fi pusă la baza unor soluții adoptate de legislativ.

La fel, reiterăm despre faptul că autorul urmează să prezinte argumente suplimentare în ceea ce privește modul în care acestea au fost determinate ca fiind rezonabile, reieșind din faptul că prevederile acestuia se aplică și pentru persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției, or, reieșind din specificul activității realizate de către aceștia considerăm că mecanismul de plafonare propus nu este potrivit, în acest sens s-ar impune o revizuire conceptuală.

La alin (2), reiterăm despre necesitatea revizuirii acestuia, astfel încât să fie clarificat dacă respectiva propunere se referă la onorarii sau și la alte plăți percepute de către subiecții respectivi de la persoane. Totodată, comunicăm și despre faptul că autorii proiectului urmează să ia în considerare posibilitatea stabilirii unor norme juridice clare în proiect care să prevadă care anume categorii de numerar încasat cad sub incidența acestei norme juridice.

La fel, cu referire la art. 6 alin. (3), reiterăm despre oportunitatea reformulării acesteia, astfel limitarea „achitării” sau plății în numerar să se raporteze nu la „valoarea de procurare”, ci la mărimea plății nemijlocite, or, conform art. 2 alin. (2), prin plată, în sensul proiectului legii date, se înțelege orice „ieșire” de „mijloace bănești”.

3. La art. 7 alin. (1) lit. b), urmează a fi analizat de către autorii proiectului dacă noțiunea de „pretatorii de servicii de plată” potrivit *Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică* este mai largă decât subiecții propuși potrivit proiectului.

La lit. d), reiterăm despre faptul că limitarea plăților în numerar pentru orice cauțiuni, garanții și alte plăți doar în cadrul cauzelor penale nu ține cont de faptul că plățile similare pot fi necesare și în cazul oricăror altor cauze examinate de instanțele de judecată (spre exemplu, plata cauțiunii în contextul solicitării suspendării executării unui act administrativ individual contestat, potrivit prevederilor art. 214 alin. (5) din *Codul administrativ*; cauțiunile prevăzute de *Codul de procedură civilă*, în contextul solicitării suspendării executării hotărârii atacate cu recurs (art. 435 alin. (2) din Cod) sau în cazul asigurării probelor până la intentarea acțiunii (art. 127² din Cod)), motiv pentru care propunem revizuirea corespunzătoare a propunerii. Cu titlu general, vom remarca și un pericol global care ar putea fi generat de prevederile de la art. 7, ce a fost remarcat de reprezentanții executorilor judecătorești. Astfel, s-a menționat că excepțiile

prevăzute la art. 7 ar putea avea ca efect eludarea urmării sumelor bănești în cadrul unor proceduri prevăzute de lege, or, plățile făcute în numerar nu pot fi urmărite nici de executorii judecătorești, nici de organul fiscal, nici de organul de urmărire penală (cu titlu exemplificativ, se poate de invocată aici o situație când s-ar putea încerca evitarea executării silite a unor creanțe de ordin prioritar celor enumerate în cadrul art. 7 (a se vedea în acest sens categoriile creanțelor prevăzute la art. 145 din *Codul de executare*) prin invocarea realizării unor plăți în numerar în contextul unor tranzacții ce ar cădea sub incidența art. 7 din proiect).

4. Cu referire la art. 8, reiterăm despre faptul că prevederea de la alin. (1) este una neclară, fiind necesară clarificarea referirii la termenul de 15 zile, or, „acceptarea parțială a autorului” a obiecției prezentate de Ministerul Justiției cu completarea la finalul propoziției cu cuvântul „lucrătoare” nu reprezintă o soluție acceptabilă, ce ar fi fost sugerată ca atare de Ministerul Justiției.

În acest context menționăm că, reglementările date vor îngreuna semnificativ modul de organizare a persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției a cheltuielilor operaționale și de gospodărie (achiziționarea biroticii, tehnicii de calcul, consumabile) prin impunerea unor formalități nejustificate. În acest sens, este necesar a se puncta că, spre exemplu, notarii nu dețin o „casierie” în sensul clasic, fiind catalogați prin lege drept persoane în drept de a efectua încasări în numerar fără aparat de casă (obiecție valabilă și în alte cazuri similare). Cheltuielile operaționale și de gospodărie sunt efectuate de regulă de către notar, iar parcurgerea unor etape birocratice pentru a dispune de propriile resurse bănești la care are acces tot notarul (eliberarea de numerar, prezentarea dării de seamă pentru sumele utilizate, întocmirea documentelor primare) nu se justifică și vor genera doar îndeplinirea de înscrieri suplimentare. În esență, se va limita posibilitatea notarului de a-și gestiona propriile resurse bănești pentru acoperirea cheltuielilor necesare desfășurării activității profesionale, dar și a celor personale, ceea ce va restricționa direct autonomia financiară a notarilor. Adicional, se va revizui termenul de „cheltuieli operaționale și de gospodărie” în sensul uniformizării terminologiei.

5. Cu referire la art. 11, menționăm că Ministerul Justiției în cadrul primei avizări a prezentat obiecții la acest articol, însă observăm că în sinteza propunerilor și obiecțiilor a proiectului aceste obiecții nu a fost combătute, or, comentariul prezentat de autori nu are relevanță cu obiecțiile în cauză.

Astfel, relevăm că aceste prevederi creează premisele pentru o favorizare a prestatorilor de servicii de plată, în contextul încasării comisioanelor pentru depunerea și retragerea numerarului de pe conturile bancare curente. Deși proiectul încearcă să realizeze o echilibrare a intereselor concurente prin stabilirea unui procent exact al comisionului bancar de 0,1% din suma tranzacțională, rezultă că acesta se va aplica doar asupra tranzacțiilor dintre persoanele fizice privind procurarea bunurilor imobile sau mijloace de transport. Or, proiectul de lege nu stabilește restricții privind mărimea comisionului bancar pentru celelalte cazuri de efectuare a plăților sau retragerilor/depunerilor de numerar, inclusiv de către persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, ceea ce înseamnă că mărimea acestora va depinde exclusiv de politica fiecărei bănci în

parte. Prin urmare, aplicarea limitelor prevăzute în proiectul legii va genera costuri suplimentare pentru achitarea comisioanelor bancare pentru persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, cu precădere ținând cont de termenii mici stabiliți în vederea dispunerii de numerar potrivit art. 5. La rândul său, aceste costuri suplimentare suportate de către profesioniștii din sectorul justiției ar putea avea ca efect colateral și o sporire a costurilor suportate de către solicitanții serviciilor prestate de către acești subiecți, în contextul în care aceștia vor încerca să diminueze impactul prevederilor din proiect din contul clienților, ceea ce impune, în opinia ministerului, o analiză suplimentară minuțioasă cu referire la soluția cuprinsă în cadrul art. 11 din proiect. Or, reieșind din argumentele expuse în rândurile anterioare, suntem de opinia că în cadrul art. 11 ar trebui să fie incluse și tranzacțiile subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. f) din proiect (persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății), astfel încât cu referire la acestea să fie aplicabil plafonul maxim al comisionului perceput de prestatorii de servicii de plată stabilit prin norma respectivă (0,1% din sumă tranzacționată prin virament, inclusiv pentru extragerea de numerar). În aceste condiții se creează premise pentru a considera că se pune în valoare interesul comunității prestatorilor de servicii de plată în detrimentul altor activități profesionale de interes public.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHII

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2023.10.09 15:05:55 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex.: Carolina Tataru-Bobuțac
Email: carolina.tataru-bobutac@justice.gov.md
Tel.: 022-20-14-37